

บทที่ 4

การท่องเที่ยวเขตสัมพันธวงศ์

4.1 สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน

ปัจจุบันเขตสัมพันธวงศ์ จัดว่าเป็นเขตที่เป็นศูนย์กลางด้านการค้าที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากภายในพื้นที่เขตประกอบด้วยย่านการค้าที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับมาก การจากสังเกตและการศึกษา พบว่า การท่องเที่ยวภายในเขตสัมพันธวงศ์นั้น มีการขยายตัวขึ้น ทั้งนี้ เกิดขึ้นจากปัจจุบัน ทางภาครัฐมีความตื่นตัวในการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ดีขึ้น ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น ถือว่าเป็นนโยบายหนึ่งที่จะช่วยยกระดับเศรษฐกิจของประเทศไทยให้สูงขึ้นได้เช่นกัน เพราะการพัฒนาการท่องเที่ยวนอกจากจะดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศให้เข้าสู่ประเทศ เพื่อนำเงินเข้ามาสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศได้แล้ว การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดงานทำให้การว่างงานลดลง และเพิ่มโอกาสทำงานของคนในประเทศเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

จากตารางที่ 4-1 แสดงให้เห็นว่า ภายในปี 2547 มีผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยเข้ามาภายในกรุงเทพมหานครถึง 21,091,449 คน โดยมาจากภาคกลางมากที่สุดถึง 4,704,710 คน คิดเป็นร้อยละ 22.31 มากกว่าในปี 2545 ที่มีจำนวน 16,781,028 คน ประมาณ 4 ล้านกว่าคน และถ้าพิจารณาจากตารางที่ 4-2 จะเห็นว่ามียกนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมาเยือนกรุงเทพมหานครถึง 11,699,999 คน โดยมาจากทวีปเอเชียมากที่สุดถึง 5,250,093 คน คิดเป็นร้อยละ 44.87 มากกว่าในปี 2545 ที่มีจำนวน 9,737,228 คน เกือบ 2 ล้านคน แสดงให้เห็นว่า ในแต่ละปีมีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนกรุงเทพมหานครเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยจากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวสำคัญของสัมพันธวงศ์จะเป็นชาวไทยเป็นส่วนใหญ่ และรองลงมาชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะคนเอเชีย

ในขณะที่มีผู้เยี่ยมเยือนเขตสัมพันธวงศ์ขั้นต่ำในแต่ละปีประมาณ 7,300,000 คน เมื่อเทียบสัดส่วนกับจำนวนผู้เยี่ยมเยือนที่เข้ามาในกรุงเทพมหานครแล้ว ผู้เยี่ยมเยือนทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่เข้ามาในกรุงเทพมหานคร จะเข้ามาในเขตสัมพันธวงศ์ถึงประมาณ 22% ของผู้เยี่ยมเยือนกรุงเทพมหานครทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ไม่นับช่วงเทศกาลที่นักท่องเที่ยวจะเพิ่มสูงขึ้นหลายเท่าตัว

การที่มีการขยายตัวของการท่องเที่ยวนั้น หมายความว่า ปัจจุบันนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ได้นิยมมาเที่ยวภายในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้การท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร รวมถึงภายในเขตสัมพันธวงศ์มีการขยายตัวขึ้นด้วยเช่นกัน จากที่กล่าวมา

ข้างต้นว่า สัมพันธวงศ์นั้นเป็นเขตที่มีย่านการค้าต่างๆมากมาย เช่น ย่านเยาวราช ย่านสำเพ็ง ย่านคลองถม ย่านสะพานหัน ย่านเวียงนครเกษม เป็นต้น ย่อมมีปัจจัยดึงดูดทำให้คนเข้ามาเที่ยวในย่านต่างๆเหล่านี้ได้ ประกอบกับความมีเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากเขตอื่นๆของกรุงเทพมหานคร เพราะสัมพันธวงศ์เป็นเขตที่ชาวจีนโพ้นทะเลตั้งแต่อดีดเข้ามาอาศัย และสร้างรากฐานภายในพื้นที่นี้มาอย่างยาวนาน ทำให้มีกลิ่นอายและวัฒนธรรมแบบจีน ซึ่งต่อมาย่านนี้ได้ถูกเรียกว่า "ไชน่าทาวน์เมืองไทย" นั่นเอง

การท่องเที่ยวภายในสัมพันธวงศ์ทุกวันนี้ ยังเป็นไปอย่างคึกคัก อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของเมืองที่เป็นย่านการค้า ประกอบกับขนาดพื้นที่เขตมีขนาดเล็กทำให้เมื่อมีคนเข้ามารวมกันมากๆ ก่อให้เกิดเป็นความแออัดขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นดำรงอยู่มาอย่างยาวนานแม้ว่าสิ่งต่างๆจะมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยตามความเหมาะสม แต่ความคึกคักและเสน่ห์ภายในพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์แห่งนี้ไม่เคยลบเลือนหายไป

ตารางที่ 4-1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามภาคต่างๆ ปีพ.ศ. 2547

ถิ่นที่อยู่ของผู้เยี่ยมเยือน	นักท่องเที่ยว		นักท่องเที่ยว		ผู้เยี่ยมเยือน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ภาคกลาง	2,408,024	17.83	2,296,686	30.29	4,704,710	22.31
2. ภาคตะวันตก	2,266,806	16.78	879,661	11.60	3,146,467	14.92
3. ภาคตะวันออก	2,255,127	16.69	1,517,170	20.01	3,772,297	17.89
4. ภาคเหนือ	2,138,762	15.83	1,035,345	13.65	3,174,107	15.05
5. ภาคใต้	2,295,666	16.99	759,467	10.02	3,055,133	14.49
6. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,144,643	15.88	1,094,092	14.43	3,238,735	15.34
รวม	13,509,028	100.00	7,582,421	100.00	21,091,449	100.00

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547

ตารางที่ 4-2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำแนกตามทวีปต่าง ปีพ.ศ. 2547

ถิ่นที่อยู่ของผู้เยี่ยมเยือน	นักท่องเที่ยว		นักทัศนาจร		ผู้เยี่ยมเยือน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อเมริกา	819,392	7.45	63,873	9.03	883,265	7.55
2. ยุโรป	3,165,440	28.80	241,177	34.10	3,406,617	29.12
3. โอเชียเนีย	597,362	5.43	29,613	4.19	626,975	5.36
4. เอเชีย	4,964,775	45.16	285,318	40.34	5,250,093	44.87
5. ตะวันออกกลาง	430,383	3.92	11,240	1.59	441,623	3.77
6. แอฟริกา	1,015,318	9.24	76,108	10.75	1,091,426	9.33
รวม	10,992,670	100.00	707,329	100.00	11,699,999	100.00

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547

4.2 รูปแบบการท่องเที่ยว

จากคำจำกัดความของรูปแบบการท่องเที่ยว คือ กลุ่มของกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่มีลักษณะการท่องเที่ยวแตกต่างกันตามมิติของทรัพยากรการท่องเที่ยว สามารถแยกออกเป็น 4 ประเภท คือ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติหรือเชิงนิเวศน์ (Natural Tourism) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ (Recreation Tourism) รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมหรือสัมมนา (Convention Tourism)

ซึ่งในแต่ละพื้นที่อาจเกิดรูปแบบการท่องเที่ยวรูปแบบเดียว หรือหลายรูปแบบ หรือผสมผสานกันก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในด้านต่างๆของพื้นที่ ว่าสอดคล้องกันกับรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใด เมื่อเราพิจารณารูปแบบการท่องเที่ยวของสัมพันธวงศ์ โดยวิเคราะห์ผลตอบแบบสอบถาม ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 4-3 แสดงสาเหตุที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในพื้นที่

สาเหตุที่มาเที่ยว	จำนวน(คน)	ร้อยละ
มีสินค้าให้เลือกจำนวนมาก	32	32.00
มีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ	28	28.00
สินค้าราคาถูก	17	17.00
ไหว้พระ-เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์	12	12.00
มาเที่ยวที่นี่เป็นประจำ	6	6.00
อื่นๆ	5	5.00
รวม	100	100

ที่มา : จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว ปี2548

จากตารางที่ 4-3 จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกที่จะเดินทางมาเที่ยวภายในเขตสัมพันธวงศ์เพราะ มีสินค้าให้เลือกจำนวนมาก มากที่สุดจำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 32 รองลงมาคือ เพราะมีเอกลักษณ์น่าสนใจ จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 28 มีสินค้าราคาถูก จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 17 มาไหว้พระจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 12 มาเพราะมาเที่ยวที่นี่เป็นประจำ จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 6 และสาเหตุอื่น จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

ดังนั้นรูปแบบการท่องเที่ยวในเขตสัมพันธวงศ์นั้น นักท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นอันดับแรกเนื่องจากสัมพันธวงศ์เป็นเขตที่มีกิจกรรมการค้าที่เป็นเอกลักษณ์ เนื่องจากชาวจีนนั้นวัฒนธรรมที่ชอบการค้าขาย และสัมพันธวงศ์ก็เป็นย่านการค้าชั้นนำทาวนของเมืองไทย นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เมื่อมีโอกาสได้เข้ามาเยี่ยมชมเยือนกรุงเทพมหานคร ต้องแวะมาชมเขตสัมพันธวงศ์ เพื่อเที่ยวชมตามย่านการค้าสำคัญๆ เช่น เยาวราช สำเพ็ง คลองถม ฯลฯ เนื่องจากได้สัมผัสกับบรรยากาศแบบจีน ร้านค้าป้ายโฆษณา ล้วนมีลักษณะที่แสดงออกถึงความเป็นจีนทั้งสิ้น นอกจากนี้ ชาวบ้านในพื้นที่ยังเป็นคนไทยเชื้อสายจีนเป็นส่วนใหญ่ จึงมีวัฒนธรรม วิถีชีวิต รวมถึงมีการจัดเทศกาลต่างๆแบบชาวจีน สิ่งต่างๆเหล่านี้ ทำให้นักท่องเที่ยวนิยมมาท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวเป็นหลัก นอกจากนั้น รองลงมาจะเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ (Recreation Tourism) และการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและสัมมนา (Convention Tourism) ตามลำดับ เนื่องจากรูปแบบทั้งสองรูปแบบดังกล่าวนิยมเกิดขึ้นในเมืองและสถานที่ที่มีเส้นทางคมนาคมสะดวก ซึ่งเขตสัมพันธวงศ์นั้นมีเส้นทางคมนาคมสามารถเข้าถึงได้สะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ

เพราะความที่ค้าขายเป็นหลัก จึงมีสิ่งที่จะขายมาก ขายได้ทั้งกลางวันและกลางคืน ย่านการค้าเขตลัมพันทรวงศ์นั้น จึงแบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลาที่เห็นชัดเจน คือ ในช่วงเวลากลางวัน และในช่วงเวลากลางคืน ซึ่งในช่วงเวลากลางวันนั้นจะเป็นการท่องเที่ยวตามย่านการค้าต่างๆภายในพื้นที่เขต ได้แก่ ย่านเยาวราช ย่านสำเพ็ง ย่านสะพานหัน เป็นต้น ซึ่งย่านการค้าต่างๆที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในวันนั้น จะมีลักษณะโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ส่วนตัวแตกต่างกันไป เช่น ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง จะมีย่านเยาวราช สำเพ็ง คลองถม เป็นต้น

ย่านเยาวราชจะเป็นย่านร้านค้าทอง ที่เรียกกันว่า "ถนนสายทองคำ" ร้านค้าทองจำนวนมากอยู่ทั้งสองฝั่งถนนเยาวราช ถือเป็นตลาดค้าทองที่สำคัญที่สุดของประเทศก็ว่าได้ ย่านสำเพ็งนั้นจะมีร้านค้าต่างๆมากมาย จำพวกร้านขายผ้า เสื้อผ้า ของชำร่วย ของที่ระลึก ตลอดจนของจุกจิกต่างๆ ที่สำคัญ คือ มีราคาถูก จึงเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และต่างประเทศ ที่จะเข้ามาเลือกซื้อมากมาย โดยเฉพาะช่วงวันหยุดที่มีทั้งประชาชน และนักท่องเที่ยวจากที่ต่างๆ เข้ามาเดินเลือกซื้อสินค้า ส่วนคลองถมนั้น จะเป็นย่านขายของแผงลอยเป็นส่วนใหญ่ เป็นย่านการค้าของเก่า ของมือสอง ราคาถูกมากมาย โดยเฉพาะเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ เป็นต้น

ภาพที่ 4-1 ถนนเยาวราชเวลากลางวัน

ภาพที่ 4-2 ย่านค้าทองเยาวราช

ภาพที่ 4-3 ย่านค้าของมือสอง ตลาดคลองถม

แม้แต่ตลาดกลางคืน แต่ละย่านยังมีความแตกต่างกัน ซึ่งทั้งหมดนั้นเป็นไปโดยธรรมชาติ โดยในช่วงเวลากลางคืนนั้น จะโดดเด่นที่ย่านอาหารตรอกถนนเยาวราช ที่จะมีบรรยากาศแตกต่างจากช่วงเวลากลางวันเป็นอย่างมาก ตั้งแต่ช่วงเวลา 5-6 โมงเย็นเป็นต้นไป ร้านค้าต่างๆในช่วงกลางคืนจะเริ่มเปิด และร้านค้า อาหารต่างๆ จะเริ่มตั้งร้าน ทั้งร้านร้านเล็กใหญ่ แผงลอยต่างๆ ไปตามถนนเยาวราชสองฝั่งทาง ตั้งแต่เวลาประมาณหนึ่งทุ่มเป็นต้นไป ร้านค้าต่างๆจะเริ่มแน่นไปด้วยผู้คน จากย่านการค้าทองกลายเป็นย่านค้าอาหารแทน อาหารแปลกๆ อร่อยและราคาถูกมากมาย ล้วนแต่มารวมกันอยู่ที่นี่

ภาพที่ 4-4 ถนนเยาวราชในเวลากลางคืน

ภาพที่ 4-5 ร้านค้าอาหารต่างๆในเยาวราช

ในส่วนของย่านสำเพ็งนั้น ตลาดกลางคืนจะเริ่มในช่วงเวลาเข้ามืด ซึ่งสินค้าที่นำมาจำหน่ายจะมีราคาถูกกว่าช่วงที่ขายในเวลากลางวันอย่างมาก ซึ่งพ่อค้าแม่ค้าซึ่งจำหน่ายสินค้าปลีกจะนิยมมาซื้อในช่วงเวลานี้ เพื่อนำไปจำหน่ายเก็งกำไร เริ่มจำหน่ายในเวลา 3.00 น. โดยประมาณ นอกจากนี้ ย่านคลองถมจะมีตลาดสินค้ามือสองจำหน่ายในเวลากลางคืนเช่นเดียวกัน

4.3 องค์ประกอบการท่องเที่ยว

องค์ประกอบการท่องเที่ยว จะประกอบด้วย 5 ส่วนใหญ่ คือ นักท่องเที่ยว (Tourists), ระบบการเดินทาง (Transportation Network), แหล่งท่องเที่ยว (Tourist Attractions), สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว (Facilities Utilities) และการติดต่อข้อมูลให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) เราสามารถพิจารณาองค์ประกอบแต่ละส่วนของเขตสัมพันธวงศ์ได้ มีรายละเอียดในแต่ละส่วน ดังนี้

4.3.1 นักท่องเที่ยว (Tourists)

ผู้เดินทางมาท่องเที่ยว อันได้แก่ นักท่องเที่ยวจากพื้นทะเล (International Tourists) นักท่องเที่ยวภูมิภาค (Regional Tourists) นักท่องเที่ยวประจำชาติ (Domestic Tourists) และ นักท่องเที่ยวประจำถิ่น (Local Tourists)

แนวโน้มนักท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครและเขตสัมพันธวงศ์

กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์รวมของความเจริญในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการคมนาคม การเงิน เศรษฐกิจ เทคโนโลยี รวมไปถึงความเจริญทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความงดงามของโบราณสถาน โบราณวัตถุและสถานที่ท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นพื้นที่หลักในการรองรับด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นที่ตั้งของสนามบินระหว่างประเทศ และภายในประเทศ ที่รองรับนักท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในเขตสัมพันธวงศ์ มีทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย และ ต่างประเทศ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลปริมาณนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยทำการสำรวจจัดเก็บ ในปีพ.ศ. 2545 – 2547 ที่ผ่านมา (ตาราง 4-4) จะเห็นได้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครเพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปีทั้งชาวไทยและต่างชาติ และมีแนวโน้มว่าการขยายตัวของนักท่องเที่ยวจะมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศมีเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในช่วงที่ผ่านมา รัฐบาลมีนโยบายและโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้สูงขึ้น เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม สามารถนำมาเป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้ รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวไทยให้หันมาเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น แทนที่จะออกไปเที่ยวต่างประเทศเหมือนในอดีต

โดยเฉพาะในรอบปีที่ผ่านมา กรุงเทพมหานครได้มีโครงการรณรงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมากมาย เช่น กรุงเทพฯเมืองแฟชั่น ฯลฯ เป็นต้น ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในเที่ยวใน กรุงเทพมหานครเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต เมื่อพิจารณาตั้งแต่ ปี2545 เป็นต้น มีการเดินทางท่องเที่ยวภายในกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น 26.52 ล้านคนต่อครั้ง ซึ่งมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.18 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนถึงร้อยละ 73.56 โดยที่เป็นนักท่องเที่ยว ชาวไทย 10.38 ล้านคน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 9.12 ล้านคน

เมื่อพิจารณาลักษณะรวมหน่วยของผู้เยี่ยมเยือน หากพิจารณาตามพาหนะการเดินทาง พบว่า ร้อยละ 42.05 เดินทางมาสู่พื้นที่โดยเครื่องบิน รองลงมาร้อยละ 26.09 เดินทางมาเยือนโดยรถโดยสาร และร้อยละ 21.31 เดินทางมาเยือนโดยรถส่วนตัว ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีการ

เดินทางโดยรถไฟด้วย ในส่วนของสถานพักแรม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเข้าพักที่โรงแรมถึงร้อยละ 55.04 รองลงมาร้อยละ 41.80 จะพักที่บ้านญาติ/เพื่อน โดยที่นักท่องเที่ยวชาวไทย มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคตะวันออก, ภาคใต้, ภาคเหนือ และภาคกลางตามลำดับ และจะเข้าพักที่บ้านญาติ/เพื่อนมากที่สุด ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนั้นพบว่าส่วนใหญ่มาจากภูมิภาคเอเชีย รองลงมาคือ ยุโรป และจะเข้าพักที่เกสต์เฮาส์เป็นส่วนมาก รองลงมาจะเข้าพักที่โรงแรม

จากการเดินทางมาของผู้เยี่ยมเยือนเฉลี่ย 2.75 ครั้งต่อปี มีระยะเวลาพำนักเฉลี่ย 2.83 วัน โดยที่ผู้เยี่ยมเยือนมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน จำนวน 3,278.56 บาท ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนทั้งสิ้น 222,854.10 ล้านบาท

ในส่วนของข้อมูลสถานพักแรม พบว่ามีจำนวนห้องพักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว 55,745 ห้อง อัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 63.90 ซึ่งมีอัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.64 มีจำนวนผู้เข้าพักแรมทั้งสิ้น 10,736,066 คน มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.97 โดยในจำนวนนี้ร้อยละ 82.09 เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยสัญชาติหลักๆ ได้แก่ ญี่ปุ่น, จีน, เกาหลี, สหรัฐฯ และสหราชอาณาจักร ตามลำดับ

ตาราง 4-4 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ปีพ.ศ. 2545 - 2547

ปี พ.ศ.	ไทย(คน)	ต่างประเทศ(คน)	รวม(คน)
2545	16,781,028	9,737,228	26,518,256
2546	19,524,010	9,780,143	29,304,153
2547	21,091,449	11,699,999	32,791,448

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2545-2547

จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปี ซึ่งส่งผลให้นักท่องเที่ยวในเขตสัมพันธวงศ์เพิ่มสูงขึ้นตามมาด้วย นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศนิยมเข้ามายังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆที่สำคัญในพื้นที่ เช่น เขาวราช ลำเพ็ง คลองถม เป็นต้น เนื่องจากเป็นย่านการค้าที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของกรุงเทพมหานคร และจากตารางที่ 4-5 แสดงความสนใจของนักท่องเที่ยวในการกลับมาเที่ยวที่เขตสัมพันธวงศ์ในอนาคต หลังจากที่เคยเข้ามา

เที่ยวแล้ว นักท่องเที่ยวจำนวน 100 ราย เกือบทุกคนมีสนใจกลับมาเที่ยวที่นี้อีกครั้ง โดยจำนวน 92 คน ต้องการกลับมาเที่ยวอีกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 92 และไม่คิดจะกลับมาอีกจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8 โดยนักท่องเที่ยวที่สนใจกลับมาเที่ยวที่สัมพันธ์วงศีกครั้ง มีจำนวน 63 คนอยากกลับมาเพราะมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย คิดเป็นร้อยละ 63 เพราะประทับใจ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19 และเพราะว่าชอบมารับประทานอาหารจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ส่วนนักท่องเที่ยวที่ไม่สนใจจะกลับมา เป็นเพราะการจราจรติดขัด เดินทางมาไม่สะดวก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8 แสดงให้เห็นว่าปัญหาการติดขัดไม่ใช่อุปสรรคของการท่องเที่ยว และแสดงให้เห็นว่าสัมพันธ์วงศีกมีแนวโน้มที่ดีที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาเที่ยวในอนาคต

ตารางที่ 4-5 แสดงความสนใจการกลับมาเที่ยวที่นี้อีกครั้งของนักท่องเที่ยว

ความสนใจ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สนใจ	92	92.00
ไม่สนใจ	8	8.00
รวม	100	100

ที่มา : จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว ปี 2548

4.3.2 ระบบการเดินทาง (Transportation Network)

ระบบการเดินทาง (Transportation Network) ซึ่งจะประกอบด้วย โครงข่ายการสัญจร ประเภทของการเดินทาง สถานีการขนส่งและการเดินทาง การบริการและความสะดวกในการเดินทาง ซึ่งการเดินทางและการขนส่ง หมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวด้วยพาหนะต่างๆ จากภูมิลำเนาไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการ และกลับมาสู่ภูมิลำเนา การขนส่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ การขนส่งทางรถยนต์ การขนส่งทางรถไฟ การขนส่งทางเรือ และการขนส่งทางเครื่องบิน เมื่อนักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวใดแล้ว ต้องมีบริการขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งเที่ยวนั้น

จากข้อมูลการเดินทางของนักท่องเที่ยว จำแนกตามพาหนะที่ใช้ในการเดินทางเข้ามาในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ตารางที่ 4-6 จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในกรุงเทพมหานครนั้น นักท่องเที่ยวชาวไทยจะนิยมเดินทางเข้ามาด้วยรถโดยสาร และรถไฟ ถึงร้อยละ 39.77 และ 36.62 ตามลำดับ เนื่องจากเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางน้อยกว่าประเภทอื่น ในขณะที่นักท่องเที่ยวต่างประเทศจะนิยมเดินทางเข้ามาโดยเครื่องบินมากที่สุด ถึงร้อยละ 77.14 เนื่องจากมีความสะดวกสบายกว่าพาหนะประเภทอื่นๆ

ตารางที่ 4-6 แสดงจำนวนผู้เยี่ยมเยือนจำแนกตามพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ปีพ.ศ. 2547

พาหนะ เดินทาง	ผู้เยี่ยมเยือน					
	ไทย	ร้อยละ	ต่างประเทศ	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
เครื่องบิน	1,545,871	7.33	9,024,869	77.14	10,570,740	32.24
รถไฟ	7,723,291	36.62	1,121,847	9.59	8,845,138	26.97
รถโดยสาร	8,387,249	39.77	763,783	6.53	9,151,032	27.91
รถส่วนตัว	3,435,038	16.28	789,500	6.74	4,224,538	12.88
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547

ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในเขตสัมพันธวงศ์นั้น มีรูปแบบการเดินทางหรือการขนส่ง เพียง 2 ประเภท ดังนี้

-การขนส่งทางรถยนต์ การขนส่งทางรถยนต์ทางบกนั้น จะนิยมใช้เส้นทางถนนสายสำคัญ 5 สาย คือ ถนนเยาวราช ถนนเจริญกรุง ถนนจักรวรรดิ ถนนราชวงศ์ และถนนทรงวาด

-การขนส่งทางเรือ การขนส่งทางเรือ นั้น จะนิยมใช้เข้าสู่พื้นที่สัมพันธวงศ์โดยใช้เส้นทางแม่น้ำเจ้าพระยาที่อยู่ทางตอนใต้ของเขตสัมพันธวงศ์ มีท่าเทียบเรือ 7 ท่า แบ่งเป็นท่าเรือโดยสารคือ ท่าหน้าราชวงศ์ ในพื้นที่แขวงจักรวรรดิ และท่าขนถ่ายสินค้าอีก 6 แห่ง

ดังนั้น สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติถ้าเดินทางเข้ามาด้วยเครื่องบินแล้ว ต้องเดินทางต่อด้วยรถยนต์หรือเรือ เพื่อเข้าถึงเขตสัมพันธวงศ์ตามที่กล่าวมาข้างบน

และจากตาราง 4-7 ที่แสดงพาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้ในการเดินทางมายังเขตสัมพันธวงศ์ จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แล้ว นักท่องเที่ยวจะนิยมเดินทางมายังเขตสัมพันธวงศ์ด้วยรถประจำทาง จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมาคือ รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 29 รถเช่าจำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 13 และรถทัวร์ 13 คน ตามลำดับ ไม่มีผู้ตอบที่มาด้วยบริษัท รถโรงงานและรถของสถานศึกษา

นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวมีโปรแกรมที่จะไปเที่ยวที่อื่น นอกจากแหล่งท่องเที่ยวในสัมพันธวงศ์ จำนวน 65 ราย และไม่มีโปรแกรมไปที่อื่นต่อ 35 ราย นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมไปเที่ยวยังสถานที่ใกล้เคียง เช่น สะพานพุทธ พัดพงษ์ วัดพระแก้ว ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนอกจากจะนิยมไปยังสถานที่ใกล้เคียงและวัดวราวมแล้วยังนิยมไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีชื่อเสียง เช่น พัทยา ภูเก็ต เป็นต้น

ตารางที่ 4-7 ตารางแสดงพาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้เดินทางมาพื้นที่ศึกษา

ประเภทพาหนะ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รถประจำทาง	49	49.00
รถส่วนตัว	29	29.00
รถเช่า	13	13.00
รถทัวร์	9	9.00
รถบริษัท-โรงงาน- สถานศึกษา	0	0.00
อื่นๆ	0	0.00
รวม	100	100

ที่มา : จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว ปี 2548

4.3.3 แหล่งท่องเที่ยว (Tourists Attractions)

แหล่งท่องเที่ยวเขตสัมพันธวงศ์สามารถแบ่งแยกได้ตามประเภทของสถานที่ ดังนี้

- แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปกรรม สถาปัตยกรรม และโบราณสถาน

ซึ่งประกอบไปด้วยวัดวาอารามต่างๆในเขตสัมพันธวงศ์ ซึ่งจะก่อสร้างด้วยศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ดังนี้

ซุ้มประตูเฉลิมพระเกียรติ ออกแบบโดยช่างผู้ชำนาญด้านศิลปกรรมของจีน ยอดหลังคาซุ้มประตูประกอบด้วยมังกร 2 ตัว ชูตราสัญลักษณ์พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา พระปรมาภิไธยย่อ ภปร. หุ้มด้วย ทองคำบริสุทธิ์หนัก 99 บาท สื่อความหมายถึงชาวไทยเชื้อสายจีนที่เกิดทุนองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไว้เหนือเกล้า ได้หลังคาซุ้มประตูเป็นแผ่นจารึกนามด้านหนึ่งเป็นภาษาไทย อีกด้านเป็นภาษาจีน ซึ่งเป็นลายพระหัตถ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่ทรงแปลจากนามพระราชทาน

วัดไตรมิตรวิทยาคม เดิมชื่อว่าวัดสามจีน ภายในวัดมีพระพุทธรูปปูนปั้นองค์หนึ่ง เมื่อคราวเปลี่ยนที่ตั้งปูนที่หุ้มอยู่ได้แกะทะาะออก เห็นภายในเป็น พระพุทธรูปทองคำ ลักษณะองค์พระเป็นศิลปะสุโขทัยจึงได้ถวายพระนามว่า พระสุโขทัย ไตรมิตร เป็นพระพุทธรูปทองคำที่มีส่วนผสมของทองคำสูงมาก เรียกว่า ทองเนื้อเจ็ดน้ำสองขา มีขนาดหน้าตักกว้าง 6 ศอก 5 นิ้วสูง 7 ศอก 1 คืบ 9 นิ้ว

วัดสัมพันธวงศ์ ชื่อเดิมเรียกว่าวัดเกาะหรือวัดเกาะแก้วลังการาม เพราะในสมัยก่อนมีคลองคู ล้อมรอบวัดเชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา วัดสัมพันธวงศ์ตั้งอยู่บนถนนทรงสวัสดิ์ เชื่อมระหว่างถนนเยาวราชกับถนนทรงวาด

โบสถ์กัลหาวารี วัดแม่พระลูกประคำ เป็นวัดคริสต์ที่มีอายุกว่าสองศตวรรษ เรียกได้ว่ามีอายุเก่าแก่กว่าเยาวราชที่เพิ่งฉลองครบรอบปีที่ 110 เสียอีก เนื่องจากวัดนี้เป็นวัดที่ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2330 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ซึ่งพระองค์ทรงพระราชทานที่ดินไว้สำหรับให้ชาวคริสตังนี้ด้วยพระองค์เอง

เล่งบ๊วยเอี้ย ศาลเจ้าของชาวแต้จิ๋วเก่าแก่ มีอายุนานนับศตวรรษ อยู่บริเวณตลาดใหม่ชื่อเดียวกัน ในซอยเจริญกรุง 16 ชาวจีนมักมาสักการะเทพกวนอู ผู้ทรงสติปัญญา กล้าหาญและความซื่อสัตย์ นอกจากนี้ยังมีแปะกงผู้ดูแลทรัพย์สิน ไชชิงเอี้ยผู้ประทานโชคลาภ แปะกง แปะมาผู้พิทักษ์รักษาเด็กๆ และมังกรให้โชคค้าขายรุ่งเรือง เมื่อเข้าไปดูใกล้ๆ ที่โต๊ะด้านหน้าของเทพเจ้าทั้งหลาย พบว่ามีผ้าแดงขนาดเล็กผูกอยู่เต็มไปหมด บนผ้าแดงนั้นส่วนใหญ่ เขียนข้อความอธิษฐานต่อเทพเจ้าแตกต่างกันไป มีทั้งภาษาจีนและภาษาไทย

วัดบำเพ็ญจีนพรต เป็นวัดจีนขนาดเล็กกะทัดรัด ตั้งอยู่ในตรอกกันมาตุยาราม หรือเจริญกรุง 14 ความน่าสนใจของที่นี่อยู่ตรงที่องค์พระประธาน 3 องค์ และพระ 18 อรหันต์ในตู้ที่ขนาดทั้งสอง ด้านนั้นทำจากวัสดุเบา เช่น ฝ้าย น้ำยา และกระดาษ โดยเป็นช่างฝีมือจีนโบราณสำหรับพระ ประธานทั้งสามองค์นั้นหมายถึง ไตรรัตนะของมหายาน อันประกอบด้วย นิรมานกาย (กายที่เปลี่ยนแปลงไปตามสังขาร) สัมโภคกาย (กายอันมีส่วนแห่งความรื่นเริง) และธรรมกาย (กายอันเกิดจากธรรมในฐานะที่เป็นสภาพสูงสุด)

มัสยิดหลวงโกษาอิศนาท มีอีกชื่อหนึ่งว่า มัสยิดยมีตุลอิสลาม ตั้งอยู่ริมถนนทรงวาด เป็นมัสยิดที่สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 มีรูปแบบสถาปัตยกรรมตะวันตก และมีจุดเด่น คือ เป็นมัสยิดที่ไม่มีโดม ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของมัสยิดแห่งนี้

ศาลเจ้ากว่องฮิว เป็นศาลเจ้ากวางตุ้ง เพียงแห่งเดียวในย่านเยาวราช และน่าจะในเมืองไทยด้วย รูปแบบสถาปัตยกรรมของศาลแห่งนี้ มีเครื่องกระเบื้องตกแต่ง แตกต่างจากเครื่องบน แบบไม้ของศาลแต้จิ๋ว-ฮกเกี้ยน เนื่องจากชาวกวางตุ้งอาศัย อยู่ด้านเหนือขึ้นไปมีภูมิอากาศ

หนาว จึงเลือกวัสดุในการก่อสร้างให้เหมาะสม ที่มีเจ้าแม่กวนอิมเป็นเทพประจำศาล และเทพเจ้าของดวงตุงอีกหลายองค์ เช่น หลูปาน (ช่างไม้ไผ่โบราณ) พระเจ้าหนั้นแข็ง ขงจื้อ และองค์ตัวเล่าเอี้ยอยู่ในศาล

- แหล่งท่องเที่ยวประเภทย่านการค้า

ประกอบไปด้วยย่านการค้าที่มีชื่อเสียง ซึ่งเป็นที่นิยมจากประชาชนทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ดังนี้

ย่านเยาวราช "เยาวราช" หรือ "ไชน่าทาวน์" ที่คนทั่วไปคุ้นเคยกันดีว่า เป็นย่านคนจีนที่ใหญ่ที่สุดในเมืองไทยนั้น มักเป็นภาพของร้านทอง ร้านอาหาร และกิจกรรมอันคึกคักกว่ายบริเวณสองฟากถนนเยาวราช ตั้งแต่ถนนมหาไชยผ่านถนนจักรวรรดิ เรียกสี่แยกวัดตึกผ่านถนนราชวงศ์ สี่แยกราชวงศ์ ตรงไปบรรจบถนนเจริญกรุงก่อนถึงวัดไตรมิตรวิทยารามเล็กน้อย ถนนเยาวราชเคยเป็นย่านสรรพสินค้าชั้นนำ ร้านค้าต่าง ๆ ล้วนเป็นร้านใหญ่และหรูหรามีผู้คนพลุกพล่านทั้งกลางวันและกลางคืน เพราะเป็นย่านธุรกิจการค้าต่าง ๆ และแหล่งสถานบันเทิงเริงรมย์ ตลอดจนเป็นย่านการค้าซื้อขายทองแท่ง ทองรูปพรรณนานาชนิด รวมทั้งเป็นแหล่งของสินค้าอุปโภคและบริโภคของเมืองจีนเกือบทุกชนิด

ย่านสำเพ็ง ย่านการค้าส่งที่สำคัญแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ติดต่อกับย่านพารุทธ์และสะพานหัน ตอนใต้ติดต่อกับย่านเชียงกง สินค้าสำคัญ คือ สินค้าประเภทผ้า และอุปกรณ์ตัดเย็บ ในแต่ละวันมีคนจำนวนมากเข้ามาใช้บริการในย่าน เป็นย่านการค้าที่เป็นที่นิยมแห่งหนึ่ง

ย่านคลองถม ย่านการค้าสินค้ามือสอง สินค้าราคาถูก สินค้าประเภทอะไหล่ และอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นที่นิยมของผู้ที่ชื่นชอบของดีราคาถูก มีให้เลือกซื้อมากมาย ต่อรองราคาได้ ปัจจุบันมีเพิ่มเติมเป็นตลาดติดแอร์ คือ คลองถมเซ็นเตอร์ เป็นศูนย์การค้าขนาดย่อม

ย่านสะพานหัน ย่านการค้าเป็นย่านการค้าของเบ็ดเตล็ด เสื้อผ้า กีฬาศี้อุป และอาหาร โดยเฉพาะร้านขายของกีฬาศี้อุปจะมีจำนวนมาก ถือเป็นจุดเด่นของย่านนี้

ย่านถนนทรงวาด ทั้งสองฟากถนนเป็นที่ตั้งของโกดังสินค้าและร้านค้าส่งสินค้าจากผลิตผลทางเกษตรกรรมประเภทของแห้งที่มาจากทั้งในและนอกประเทศ เช่น พริก หอม กระเทียม

พุทธาจีน หูฉลาด เป็นต้น ย่านถนนทรงวาดมีความสำคัญการค้าอย่างยิ่งมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ย่านเวียงนครเขษม อยู่ที่ถนนเจริญกรุงใกล้เชิงสะพานดำรงสถิตและทะเลติดต่อกับถนนเยาวราชเดิมเคยเป็นแหล่งของโรงน้ำชาที่มีชาวจีนให้บริการ ในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้มีการสร้างโรงละครเขษมขึ้นในเวียงนี้ จึงได้เรียกชื่อตามโรงละคร เป็นที่รวมร้านค้าของเก่าประเภทเครื่องประดับและวัตถุโบราณ รวมทั้งเฟอร์นิเจอร์ราคาแพงและหนังสืออ่านเล่น จนเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป ปัจจุบัน มีการค้าเครื่องดนตรีและเครื่องจักรกลเพิ่มขึ้นนับว่าเป็นย่านของธุรกิจที่หนาแน่นอีกแห่งหนึ่งในพื้นที่เขตนี้

ย่านเชียงใหม่ อยู่ทางตอนใต้ของย่านสำเพ็งใกล้บริเวณท่าเทียบเรือสำเภากลางของพ่อค้าชาวจีนดั้งเดิม ตอนต้นจึงเป็นย่านขายเครื่องอุปกรณ์เดินเรือและเครื่องอะไหล่รถยนต์ตลอดจนเครื่องเหล็ก เครื่องจักรสำหรับงานอุตสาหกรรมแทน ผู้ที่ต้องการซื้อหาสินค้าในประเทศที่กล่าวแล้วจะสามารถเลือกซื้อสินค้าได้ตามความต้องการ เพราะมีอุปกรณ์จำหน่ายทุกชนิดทุกขนาดในย่านนี้ซึ่งมีทั้งของใหญ่และของเก่าใช้แล้ว

ย่านสีแยกวัดตึก บริเวณเจริญกรุงติดกับถนนจักรวรรดิเป็นย่านการค้าปลีกและส่งสินค้าประเภทไฟฟ้าเครื่องอุปกรณ์การก่อสร้างต่าง ๆ เช่น เลื่อย ค้อน ลูกบิด กลอน ประตูทุกชนิด เป็นต้น

- เทศกาลและงานประเพณี

เทศกาลและงานประเพณีของสัมพันธวงศ์ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี มีจำนวนนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเข้าร่วมงานมากมาย ทั้งชาวไทย ชาวไทยเชื้อสายจีน และชาวต่างประเทศ ดังนี้

เทศกาลตรุษจีน ไซ่น้ำทาวน์เยาวราช เทศกาลสำคัญที่จัดขึ้นทุกปีในระยหลัง บริเวณถนนเยาวราช เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (ตั้งแต่ถนนตรีมิตร ชุมประตูเฉลิมพระเกียรติ ถึงสี่แยกถนนราชวงศ์และแยกอนุวงศ์) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร มีการจัดร้านอาหารต่าง ๆ มากมาย ทั้งจากร้านค้าภายในและภายนอกเขต เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมอาหารที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับความเพลิดเพลินของกิจกรรมต่างๆในงาน

เทศกาลงานวันไหว้พระจันทร์ เทศกาลที่เป็นประเพณีของชาวจีน ที่แสดงความเคารพต่อพระจันทร์ มีการจัดเทศกาลขนมไหว้พระจันทร์ ที่มีรูปร่างและรสชาติแตกต่างกันออกไป

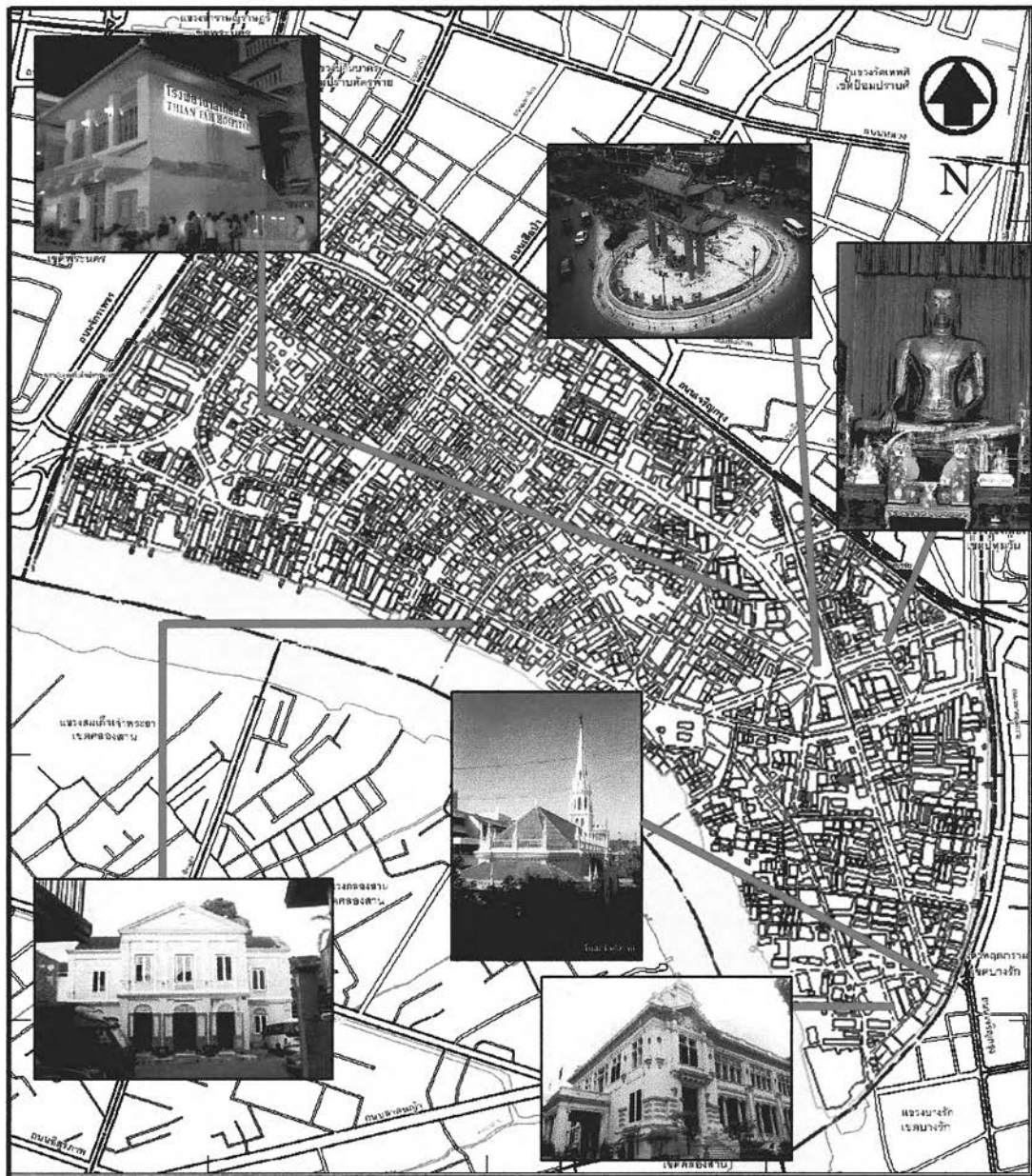
ตารางที่ 4-8 แสดงสถานที่ที่ประชาชนคิดว่ามีความโดดเด่นมากที่สุดและสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักในสัมพันธวงศ์

สถานที่	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เยาวราช	297	74.25
ลำเพ็ญ	61	15.25
คลองถม	42	10.50
สะพานเหล็ก	0	0
สะพานหัน	0	0
อื่นๆ	0	0
รวม	400	100

ที่มา : จากแบบสอบถาม

จากตารางที่ 4-8 จะเห็นได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าเยาวราชเป็นสถานที่ที่มีความโดดเด่นมากที่สุดของสัมพันธวงศ์ และควรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของเขตสัมพันธวงศ์มากที่สุด จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 74.25 รองลงมาคือ ลำเพ็ญ จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.25 คลองถม จำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.50 ตามลำดับ ส่วนสะพานเหล็กและสะพานหัน รวมทั้งสถานที่อื่นๆไม่มีผู้ตอบ

ความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ชุมชนและการท่องเที่ยวเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

แผนที่ที่ 4-1 แสดงแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของเขตสัมพันธวงศ์

<p>1. เทียนฟ้ามูลนิธิ</p> <p>2. ชุมประตูลิ้มพระเกียรติ</p> <p>3. วัดไตรมิตรวิทยาคม</p>	<p>4. โบสถ์กัลหาวาร์</p> <p>5. มัสยิดยรมี่ตุลอิสลาม</p> <p>6. ธนาคารไทยพาณิชย์</p>	<p>นายวรชัย ไรจนพรทิพย์</p> <p>ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง</p> <p>คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์</p> <p>ที่มา : จากการสำรวจ</p>
--	--	--

4.3.4 สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว (Facilities Utilities)

จัดเป็นสิ่งรองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย โดยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว มีดังนี้

- สิ่งอำนวยความสะดวกทางตรง

ก. สถานที่พักแรม

จากการเก็บข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในกรุงเทพมหานครโดยจำแนกตามสถานที่พัก ปีพ.ศ. 2547 (ตารางที่ 4-9) แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาในกรุงเทพมหานคร นิยมพักตามบ้านญาติหรือบ้านเพื่อน เนื่องจากประหยัดและสะดวกกว่าอยู่ตามโรงแรม ในขณะที่ชาวต่างประเทศนิยมพักตามโรงแรมมากที่สุดถึงร้อยละ 90

ตารางที่ 4-9 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานที่พัก ปีพ.ศ. 2547

สถานที่พัก	นักท่องเที่ยว					
	ไทย	ร้อยละ	ต่างประเทศ	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
1. โรงแรม	2,457,823	18.19	9,907,832	90.13	12,365,655	50.46
2. เกสต์เฮาส์	253,309	1.88	810,371	7.37	1,063,680	4.34
3. บังกะโล/รีสอร์ท	-	-	-	-	-	-
4. บ้านญาติ/บ้านเพื่อน	10,781,934	79.81	274,467	2.50	11,056,401	45.13
5. ที่พักในอุทยานแห่งชาติ	-	-	-	-	-	-
6. บ้านพักรับรองของทางราชการ	15,962	0.12	-	-	15,962	0.07
7. อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
รวม	13,509,028	100.00	10,992,670	100.00	24,501,698	100.00

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547

ภายในเขตสัมพันธวงศ์นั้น มีบริการสถานที่พักอยู่สองประเภท คือ โรงแรมและเกสต์เฮ้าส์ โรงแรมขนาดใหญ่ที่เป็นที่นิยมสำหรับชาวต่างชาติ คือ โรงแรมแกรนด์ไฮแอท ซึ่งตั้งอยู่บริเวณถนนเยาวราช และยังมีโรงแรมเล็กๆและเกสต์เฮ้าส์อีกมากมายตามตรอกซอยต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวได้เลือกพัก

ข. ร้านอาหารและภัตตาคาร

ร้านอาหารภายในเขตสัมพันธวงศ์ แบ่งออกเป็นร้านอาหารที่เกิดขึ้นพร้อมโรงแรมกับเกสต์เฮ้าส์ และร้านอาหารและภัตตาคารที่เปิดบริการทั่วไป ซึ่งแบบที่เกิดขึ้นพร้อมกับโรงแรมและเกสต์เฮ้าส์จะบริการแก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการมากกว่าจะให้บริการคนทั่วไป แต่ร้านอาหารและภัตตาคารทั่วไปจะให้บริการแก่คนทั่วไปมากกว่า

ค. บริษัทนำเที่ยว

บริษัทที่ให้บริการนำเที่ยวในเขตสัมพันธวงศ์ ส่วนใหญ่จะอยู่ติดกันเป็นย่านบริเวณฝั่งถนนเยาวราชตอนต้น ซึ่งสะดวกแก่การติดต่อและให้บริการ

- สิ่งอำนวยความสะดวกทางอ้อม

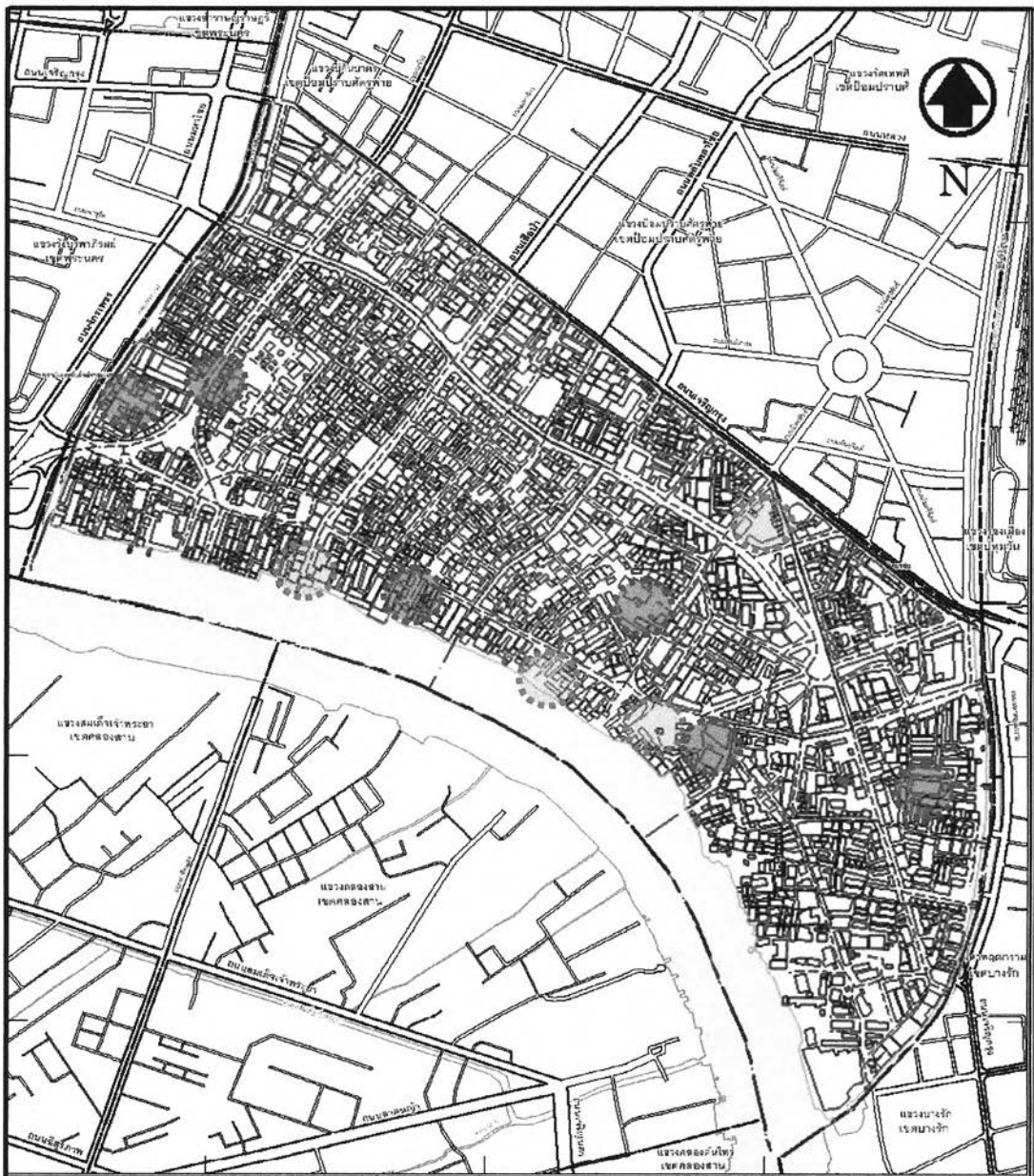
ก. สิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการยังชีพของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในความเป็นอยู่ และส่งเป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวด้วย ได้แก่ การสื่อสาร การไฟฟ้า การประปา การคมนาคม การสุขภาพ การศึกษา การสาธารณสุข

ข. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่รัฐบาลให้ความปลอดภัยทั้งร่างกาย ทรัพย์สิน และการเดินทางแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และความเดือดร้อนต่างๆที่จะเกิดขึ้น เช่น การโจรกรรม ปล้นชิงทรัพย์ การก่อความไม่สงบ และความปลอดภัยจากบริการท่องเที่ยว

ค. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่นๆ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เสริมหรือสนับสนุนเพิ่มความความสะดวกสบายให้นักท่องเที่ยว เช่น การบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การบริการเสริมความงามและงานบริการอื่นๆ

จากการศึกษาสิ่งอำนวยความสะดวกทางอ้อมแก่นักท่องเที่ยวในเขตสัมพันธวงศ์ จะเห็นได้ว่าภายในเขตสัมพันธวงศ์มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางอ้อมแก่นักท่องเที่ยวครบทุกด้าน และจากผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พอใจกับการบริการสาธารณะในเขตสัมพันธวงศ์ ทั้งด้านการสื่อสาร ไฟฟ้า ประปา สาธารณสุข จะมีเพียงสถานที่จอดรถภายในพื้นที่ ที่มีให้น้อยไม่เพียงพอแก่การเข้ามาใช้บริการของนักท่องเที่ยวเท่านั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ชุมชนและการท่องเที่ยวเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

แผนที่ที่ 4-2 แสดงลานจอดรถและพื้นที่จอดรถภายในเขตสัมพันธวงศ์

สัญลักษณ์

ลานจอดรถ

อาคารจอดรถ

นายวรชัย วิจารณ์พรทิพย์

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.5 การติดต่อให้ข้อมูลข่าวสาร (Information)

การติดต่อให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) อันประกอบด้วย การส่งเสริม (Promotion) ซึ่งการที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ณ นั้น จะต้องมีการตลาดท่องเที่ยวชักนำให้เข้ามาท่องเที่ยว โดยที่การตลาดท่องเที่ยวหมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวของตน แล้วใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตน แล้วใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ณ นั้น โดยการตลาดท่องเที่ยวอาจทำได้ 2 วิธี คือ

1. การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว คือ การให้ความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

2. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว คือ การสื่อสารข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย เป็นต้น เพื่อเชิญชวนกระตุ้น เร่งเร้าให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวของตน ซึ่งในการให้ข้อมูลข่าวสารนั้น ส่วนใหญ่จะเกิดจากหน่วยงานรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานจังหวัด หรือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นผู้ส่งเสริม และสนับสนุนภาคเอกชนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นรูปธรรมขึ้น

การส่งเสริมการท่องเที่ยวในสัมพันธวงศ์นั้น ในระยะหลังมีขึ้นทุกปี ทางกรุงเทพมหานคร ร่วมกับสำนักงานเขต และหน่วยงานต่างๆทางภาคเอกชนได้มีโครงการเทศกาลงานตรุษจีนจัดเทศกาลตรุษจีนไชน่าทาวน์เยาวราช ขึ้นบริเวณถนนเยาวราชเป็นประจำ ซึ่งแต่ละปีจะมีผู้เข้ามาร่วมงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ถือว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจุดนี้ประสบความสำเร็จอย่างสูง นอกจากนี้ ในปัจจุบัน ทางสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ ยังมีการจัดตั้งโครงการศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงขึ้นอีกด้วย

4.4 สรุปรูปแบบและองค์ประกอบการท่องเที่ยวเขตสัมพันธวงศ์

จากการศึกษาที่ผ่านมา ทำให้ทราบได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของเขตสัมพันธวงศ์แต่เดิมเป็นเรื่องของการปรับตัวทางการค้า ซึ่งเป็นไปโดยธรรมชาติ ไม่ได้มุ่งเน้นเพื่อการท่องเที่ยวจึงเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพราะชีวิตความเป็นอยู่ในอดีตนั้นไม่ได้ทำเพื่อการท่องเที่ยว เขตสัมพันธวงศ์เป็นเขตเมืองที่มีลักษณะเป็นย่านการค้า และเป็นเขตที่มีความโดดเด่นในเรื่องความเก่าแก่ มีเอกลักษณ์ และคุณค่า เนื่องมาจากเป็นย่านที่ชาวจีนเข้ามาอาศัยอยู่ตั้งแต่สมัยโบราณ

วิถีชีวิตของชนชาวจีนได้สร้างเสน่ห์ของเมืองที่แตกต่างจากที่อื่นๆ จนต่อมาในภายหลังจึงถูกเรียกว่า ย่านไชน่าทาวน์

รูปแบบการท่องเที่ยวในสัมพันธวงศ์นั้น เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นส่วนใหญ่ เพราะการที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในเขตสัมพันธวงศ์นั้น ส่วนใหญ่มาจากการที่สัมพันธวงศ์มีความแตกต่างจากย่านอื่นๆ มีสินค้าและจุดเด่นที่ย่านอื่นนั้นไม่มี เขตสัมพันธวงศ์เป็นเขตที่มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจะได้สัมผัสกับวัฒนธรรมและประเพณีของชาวจีน ซึ่งถ่ายทอดสืบมาตั้งแต่รุ่นอดีตถึงรุ่นปัจจุบัน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามานั้น เป็นเพราะว่าสัมพันธวงศ์เป็นย่านไชน่าทาวน์ของเมืองไทย

การเข้ามาเที่ยวที่สัมพันธวงศ์ทำให้ได้สัมผัสกับวัฒนธรรม รูปแบบการใช้ชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีน ขนบธรรมเนียมประเพณี ดังนั้น เมื่อเข้ามาเที่ยวภายในสัมพันธวงศ์แล้วจะได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่มีคุณค่าเหล่านี้ด้วย รูปแบบการท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีในสัมพันธวงศ์ อย่างเช่น รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ (Recreation Tourism) และการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและสัมมนา (Convention Tourism) ก็มีอยู่บ้าง เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่นิยมเข้ามาพักผ่อนภายในพื้นที่สัมพันธวงศ์ มีจำนวนไม่น้อยรวมถึงนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเพื่อสัมมนาและท่องเที่ยวควบคู่กันไปด้วย

ในส่วนของนักท่องเที่ยวนั้น เขตสัมพันธวงศ์มีแนวโน้มที่จะนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในอนาคต เนื่องจากในหลายปีที่ผ่านมา จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่นิยมเที่ยวภายในเมืองไทยมากขึ้น เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซา และการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย อีกทั้งการท่องเที่ยวในเขตเมืองยังทำได้สะดวกสบาย เดินทางเข้าถึงได้สะดวกๆ ไม่เสียเวลา เหมาะสำหรับผู้คนสมัยที่มีความรีบเร่งและแข่งขันกับเวลาเช่นในปัจจุบัน

การเดินทางเข้าสู่พื้นที่สัมพันธวงศ์ก็เข้ามาได้หลายทาง ทั้งทางบกและทางน้ำ อีกทั้งภายในพื้นที่ยังสามารถเชื่อมโยงถึงกันระหว่างย่านการค้าต่างๆ โดยการเดินเท้า ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการท่องเที่ยวต่างๆ ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาอยู่ในย่านใดย่านหนึ่งโดยใช้เวลาทั้งวัน นอกจากย่านการค้าต่างๆ แล้ว แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่างๆ ก็เป็นปัจจัยในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เช่นเดียวกัน เช่น ชุมประตูลิเก็ดมกระเกียรติฯ วัดไทยและวัดจีนต่างๆ ฯลฯ เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยวในเขตสัมพันธวงศ์นั้น สามารถแบ่งได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นย่านการค้า และแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมของพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นย่านการค้า ได้แก่ ย่านเยาวราช ย่านสำเพ็ง ย่านคลองถม ย่านสะพานหัน ฯลฯ เป็นต้น ส่วนย่านท่องเที่ยวที่

แสดงออกถึงวัฒนธรรมของพื้นที่ได้แก่ ชุมประตูละครพระเกียรติฯ วัดและศาสนสถานต่างๆ ที่มีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม

สำหรับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยว นั้น เขตสัมพันธวงศ์มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวภายในบริเวณย่านต่างๆ ของเขต เช่น สถานที่พักผ่อน ภัตตาคาร ร้านอาหาร เป็นต้น แต่เขตสัมพันธวงศ์ซึ่งมีสภาพเป็นย่านการค้า และมีพื้นที่ขนาดเล็ก ทำให้มีปัญหาในด้านที่จอดรถสำหรับคนที่นำรถส่วนตัวเข้ามาในพื้นที่ และยังส่งผลทำให้เกิดสภาพจราจรติดขัดในพื้นที่อีกด้วย

ถึงแม้ว่าสัมพันธวงศ์จะมีสถานที่ท่องเที่ยวรวมทั้งย่านการค้าที่มีชื่อเสียงมากมาย แต่การจัดการให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในสัมพันธวงศ์นั้น ยังไม่เพียงพอกับความต้องการและจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น อีกทั้งยังไม่เป็นที่สังเกตหรือเห็นได้ชัดเจนสำหรับนักท่องเที่ยวต่างๆ ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติมีปัญหาในการไปยังที่ต่างๆ ภายในเขต ต้องสอบถามกับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งทำให้มีปัญหาการสื่อสารตามมา เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่พูดภาษาอังกฤษไม่ได้ นอกจากนี้ ในด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว แม้ว่าจะมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในย่านจากหน่วยงานต่างๆ แต่ภายในพื้นที่ยังคงไม่พอเพียงที่จะสื่อให้นักท่องเที่ยวรวมทั้งประชาชนในพื้นที่เข้าใจสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ อย่างชัดเจน